

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Det Danske Samfund

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 461. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1839_628-txt-shoot-idm1098/facsimile.pdf (tilgået 25. maj 2022)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

ogsaa Naturforskerne godt ønske, Man vilde glemme alle de forrige store Verdens-Begivenheder over deres Bedrift i det sidste Aarhundrede og dermed begynde Verdens-Historien, men saadanne Ønsker kan umulig gaae i Opfyldelse, da den levende Deeltagelse i det nyeste *Hoved-Optrin* af Menneske-Slægten Levnetsløb udstrækker sig med Nødvendighed til alle de Andre, hvad enten Man saa glæder eller ægger sig over dette ny Optrin. Der kunde saaledes Ingen tage Deel i Napoleons Seire og den deraf udspringende ny Tinges Orden, uden enten at ønske denne ny Tilstand vedligholdt eller forstyrret, og i begge Tilfælde dreves Man til at forespørge hos Historien, hvordan Napoleon var opstaaet og Seieren vundet, og hvorvidt Fortiden havde Exempel paa noget Lignende, af hvis Følger og Skæbne Man kunde slutte sig til det Nærværende, eller dog lære, paa hvad Maade det bedst lod sig befæste eller bekæmpe. Saaledes drev Napoleons Seire baade Franskmænd og Tydskere, ellers kun lidt historiske Folk, tilbage til Historien, og hvilken uberegnelig Indflydelse Tydskernes gamle Historie havde paa deres nyeste Bedrift, Opstanden mod Frankrig og Napoleon, er Alle vitterligt.

Efter Napoleons Dage seer Man derfor let, det er latterligt at ville sige, enten at Naturforskningen Intet har med Historien eller Historien Intet med Livet at gjøre, da Naturforskningen aabenbar har frembragt en verdenshistorisk Begivenhed, og det en Kamp paa Liv og Død for hele Christenheden, saa derved maatte paa den ene Side Folkenes historiske Deeltagelse vaagne, og paa den anden Side Naturforskningen tildege sig Historiens spændte Opmærksomhed. Betragt vi saaledes i Tan-

kerne Valpladsen og Feldthospitalet Dagen efter et af de store Slag, f. Ex. ved Marengo, da opdage vi strax, at, skøndt den flittige Naturforskning ogsaa har gavnnet Lægekunsten og Alt hvad dermed staaer i Forbindelse, saa har den dog gavnnet Saare- og Dræbe-Kunsten endnu langt mere, saa den har egentlig lagt sin Vægt i Dødens Skaal, og spørge vi paa den anden Side, hvad der næst dette lettede Napoleon hans Erobringer, da see vi, det var Dådighed og Slaphed i Folkenes historiske Forhold til deres Forfædre, Modersmaal og Statsforfatning, saa hvis vi ikke elske Døden høiere end Livet, og Trældom høiere end Frihed, da maa det være vort Ønske, at Folkenes historiske Forhold kunde oplives, og Naturforskningen Liive bragt dermed i Forbindelse, saa den virkede meest paa Livets og Fredens, istedenfor paa Krigens og Dødens Side.

Det Sidste er ved Damp-Skibet og Damp-Vognen allerede begyndt at skee, og det Første kan og bør skee paa to Maader, dels *folkelig*, ved saa *levende* som muligt at minde hvert Folk om Lidfligheden af dets Modersmaal og Storheden af dets Fædre, og dels *videnskabelig*, ved at oplyse hele den folkelige og menneskelige Virksomhed gennem Tidernes Løb, saa Folkene og Slægterne lære bedre at skønne paa et værdigt Livs Øiemed og bedre at vælge de rette Midler dertil.

Spørge vi imidlertid: hvorfor skal denne dobbelte Virksomhed gaae ud, og hvor er Brændpunkterne, de virksomme Kræfter kan samle sig i; da synes Stillingen forsvillet, thi ved Forordninger eller ved verdslig Magt lader sig her ei det Mindste udrette, *Kirken* er ingensteds i Grunden folkelig; og kan altsaa, i det Mindste umiddelbar, Intet virke for dette Øiemed, Universi-

